

Investeringer i kryptovaluta

Kryptoeiendeler er digitale eiendeler som ligger på en distribuert database. De skal regnskapsføres, og gjennom en agendabeslutning fra IASBs tolkningsorgan nå nylig har vi fått noe mer klarhet i hvordan enkelte typer kryptoinvesteringer skal behandles regnskapsmessig.

Statsautorisert revisor
Anne-Cathrine Bernhoft
EY

En rekke ulike kryptoeiendeler har blitt introdusert på markedet de senere årene, og de har en viss grad av interesse for enkelte foretak. I skrivende stund er det registrert over 2–300 ulike kryptoeiendeler i markedet.¹

I noen tilfeller ønsker et selskap å utstede egne kryptoeiendeler gjennom såkalte «Initial Coin Offerings» (ICO). Andre ønsker å investere i kryptoeiendeler, eller etablere virksomhet knyttet til «digital gruvedvining» (eksempelvis utvinning av en digital valuta). For alle disse transaksjonstypene vil et sentralt spørsmål være hvordan de skal regnskapsføres.

Regnskapsmessig behandling – kryptovaluta

IASBs tolkningsorgan IFRS Interpretations Committee (her: IFRIC) har nylig diskutert én av de nevnte problemstillingene, og publiserte en agendabeslutning på området i juni 2019.² Dette skjedde etter at IASB i november 2018 ba IFRIC vurdere hvordan dagens IFRS-standarder skal anvendes ved regnskapsføring av investeringer i

Aktuelt om finansiell rapportering

Formålet med denne spalten er å gi løpende oppdatering på aktuelle og sentrale spørsmål om finansiell rapportering. Det vil kunne være nye standarder eller tolkninger fra IASB eller NRS, men også relevante uttalelser gitt av regulerende myndigheter, eller kommentarer til andre relevante utviklingstrekk med betydning for norske foretaks finansielle rapportering. En regnskapsfaglig spesialistgruppe i EY er forfattere av spalten. Dette nummerets spalte er forfattet av Anne-Cathrine Bernhoft, Associate Partner i EY.

kryptovaluta. IASB har for øvrig inntil videre besluttet å ikke etablere noe prosjekt for standardsetting knyttet til regnskapsmessig behandling av investeringer i kryptovaluta eller ICO-er.³

Hva er kryptovaluta?

Kryptovaluta er en undergruppe av kryptoeiendelene,⁴ og det mest kjente eksemplet på en kryptovaluta er Bitcoin. Ettersom det finnes så mange ulike typer kryptoeiendeler og de har ulike egenskaper, valgte IFRIC å begrense vurderingen til kryptovaluta. Med kryptovaluta menes kryptoeiendeler som har følgende karakteristika: 1) Digital eller virtuell valuta som ligger på en distribuert database som bruker kryptografi for håndtering av sikkerhet, 2) som ikke er utstedt av en lokal myndighet eller tilsvarende, og 3) som ikke gir opphav til en kontrakt mellom innehaveren og en motpart.

Standarder og vurderinger

En rekke standarder ble av IFRIC vurdert som aktuelle for vurderingen. Dette omfattet IAS 2 *Beholdninger*, IAS 38 *Immaterielle eiendeler*, IAS 21 *Virkningene av valutakursendringer* og IAS 32 *Finansielle instrumenter: Presentasjon*.

Kontanter

Begrepet kontanter er definert slik i IAS 32: «Valuta (kontanter) er en finansiell eiendel fordi de representerer et bytemiddel og er derfor grunnlaget som alle transaksjoner blir målt til og innregnet med i finansregnskapet. Et kontantinnskudd i en bank eller tilsvarende finansinstitusjon er en finansiell eiendel fordi den representerer en kontraksregulert rett for innskyteren til å motta kontanter fra institusjonen eller til å utstede en sjekk eller et tilsvarende instrument mot sitt innstående til en kreditor som betaling for en finansiell forpliktelse.»

Vi vet at i noen tilfeller kan kryptovaluta benyttes som betalingsmiddel for

¹ www.coinmarketcap.com

² IFRIC Update June 2019.

³ IASB Update November 2018.

⁴ Se EYs publikasjon *IFRS (#) Accounting for crypto-assets* for mer informasjon.

kjøp av varer og tjenester. Et raskt søk på nettet viser at det er steder i Oslo der en kan få kjøpt taco eller kaffe eller lignende, og betale med Bitcoin. Det er imidlertid lite utbredt, og IFRIC la til grunn at de ikke var kjent med noen kryptovalutaer som er benyttet for betaling og prising av varer og tjenester i et slikt omfang at alle transaksjoner måles og regnskapsføres i denne kryptovalutaen. De konkluderte følgelig med at investeringer i kryptovaluta ikke er kontanter.

Finansiell eiendel

For å ta stilling til om en investering i kryptovaluta er en finansiell eiendel, så IFRIC hen til IAS 32. Konklusjonen er at investeringen ikke kan anses som en finansiell eiendel. Begrunnelsen er at dette ikke er kontanter, jf. over, den kan heller ikke anses som egenkapitalinstrumenter i et annet foretak, investeringen gir ikke kontraktsmessige rettigheter for innehaveren, og det er heller ingen kontrakt som vil eller kan bli gjort opp i innehaverens egne egenkapitalinstrumenter.

Immateriell eiendel

IAS 38 inneholder en definisjon av immaterielle eiendeler, og klargjør at det er «[e]n identifiserbar, ikke-monetær eiendel uten fysisk substans». Eien delen er identifiserbar dersom den er utskillbar (kan skilles ut fra eller deles fra foretaket og selges, overføres, lisensieres, leies ut eller byttes), eller oppstår som følge av kontraktsregulerte eller andre juridiske rettigheter. Begrepet ikke-monetær eiendel er forklart i IAS 21, hvor det fremgår at «en manglende rett til å motta (eller forpliktelse til å levere) et antall valutaenheter som er fastsatt eller vil kunne fastsettes», er et sentralt kjennetegn på disse.

IFRIC la til grunn at en investering i kryptovaluta tilfredsstillende definisjonen av en immateriell eiendel i IAS 38. Begrunnelsen er at investeringen kan skilles ut fra foretaket og selges eller overføres separat (er utskillbar), og at den ikke gir innehaveren rett til å motta et antall enheter av valuta som hverken er fastsatt eller kan fastsettes.

Hvilke(n) standard(er) gjelder for investeringer i kryptovaluta?

Det fremgår av agendabeslutningen at IFRIC har konkludert med at både IAS 2 og IAS 38 er aktuelle for regnskapsføring av investeringer i kryptovalutaer. Hvilken av standardene som skal legges til grunn, avhenger av formålet med investeringen.

IAS 38

IAS 38 gjelder for alle immaterielle eiendeler, med unntak av de som faller inn under virkeområdet til andre standarder, finansielle eiendeler som definert i IAS 32, og et par andre unntak for eiendeler knyttet til utvinningsvirksomhet mv. IFRIC konkluderte som nevnt med at investeringer i kryptovaluta ikke er finansielle eiendeler etter IAS 32, og heller ikke innenfor virkeområdet til andre standarder (se dog under for omtale av IAS 2 og varelager). Konklusjonen er følgelig at innregning og måling av disse investeringene skjer i tråd med bestemmelsene i IAS 38.

IAS 2

Varelagerstandarden, IAS 2, gjelder også for beholdninger av immaterielle eiendeler. Det følger av agendabeslutningen at IFRIC legger til grunn at et foretak kan eie kryptovaluta for salg som del av den ordinære virksomheten. I slike tilfeller legges IAS 2 (og ikke IAS 38) til grunn.

Det vil også kunne være tilfeller der foretaket fungerer som megler eller forhandler av slike investeringer, og da må man vurdere om de særskilte reglene for måling av beholdninger (virkelig verdi fratrukket salgsutgifter) for varemeglere eller -forhandlere i IAS 2 skal legges til grunn.

Dersom IAS 2 ikke er relevant, følges reglene i IAS 38.

Konsekvensen av denne agendabeslutningen fra IFRIC er blant annet at det ikke vil være anledning å legge til grunn IFRS 9 *Finansielle instrumenter* for innregning og måling av investeringer i kryptovaluta. Et foretak kan heller ikke benytte IAS 8 *Regnskaps-*

prinsipper, endringer i regnskapsestimater og feil og utvikle egne regnskapsprinsipper for regnskapsføring av eiendeler som angitt. Agendabeslutningen fra IFRIC kan dermed føre til endring i måten investeringer regnskapsføres på. Slik endring i prinsipper må behandles i tråd med IAS 8.

Noteopplysninger

De enkelte standardene inneholder en rekke krav til noteopplysninger. IFRIC har påpekt at foretakene i tillegg må gi ytterligere opplysninger dersom det er nødvendig for at brukerne skal forstå regnskapet. De viser helt konkret til notekravene i IAS 1 *Presentasjon av finansregnskap*, paragraf 122, som krever at et selskap opplyser om de vurderingene som har størst betydning for regnskapet. Denne bestemmelsen vil (etter en konkret vurdering av det aktuelle tilfellet) kunne være relevant for vurderinger som et selskap har gjort knyttet til investeringer i kryptovaluta. IFRIC minnet også om notekravene i IFRS 13 *Måling av virkelig verdi*, som vil kunne være relevante om man måler investeringer som angitt til virkelig verdi. I tillegg er notekravene i IAS 2 og IAS 38 selvsagt aktuelle, i tillegg til opplysningskravene i IAS 10 *Hendelser etter balansedagen*.

Avsluttende kommentar

Den regnskapsmessige behandlingen av transaksjoner knyttet til utvinning (mining) av kryptoeiendeler og ICO-er er ikke avklart gjennom denne agendabeslutningen, slik at foretak dette er relevant for, må fortsette å følge med på utviklingen av regnskapsregulering på området. Det samme gjelder investeringer i andre kryptoeiendeler enn kryptovaluta. Enn så lenge har ikke IASB satt spørsmålet om standardsetting på området på sin agenda, men utviklingen går fort, og det er ikke utenkelig at IASB får spørsmålet opp til ny vurdering i løpet av få år.